

Metin Erol
merol@setav.org

Batı Medyası ve Türkiye'deki Uzantıları Önyargıya Teslim

Dünya koronavirüsün tedavisini arıyor. Böylesine zor bir düzlemde bile gerçek dışı içeriklerden hareketle Türkiye karşıtlığı Batı medyasında ve Türkiye'deki uzantılarında devam ediyor. Bunun rasyonel bir tarafı yok. Tümüyle ideolojik ve ekonomik çıkarlardan hareketle yapıyor. Bu önyargı halinin geçmesi için Batı medyasının ve uzantılarının da bir tedaviye ihtiyacı var.

2020 başlarındayız. Yılın bitimine daha aylar var. Kıyamet kopmazsa 2020'ye damgasını şüphesiz yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını vuracak.

Covid-19 daha şimdiden 2002'de Çin'de ortaya çıkan ve 17 ülkeye yayılan SARS-CoV ve 2012'de Suudi Arabistan'da başlayan ve 27 ülkeyi etkileyen MERS-CoV virüs salgınlarını geride bırakmış durumda. Virüs, Mart 2020 itibarıyla dünya üzerinde 800 bine yakın kişiye bulaştı. Bu kişilerden 38 bine yakını hayatını kaybederken, 172 bine yakını hastalığı atlattı. Sağlık verileri hastalığa yakalananların yüzde 90'ının iyileştiğini yüzde 10'unun ise hayatını kaybettiğini gösteriyor. Buna rağmen virüs dünyada hayatı durma noktasına getirdi. Bu durumun iki temel sebebi var; virüsün panzehrinin henüz bulunamaması ve dijitalleşmenin etkisi.

Sosyal Medya Etkisi

Koronavirüs salgınının başından bu yana sosyal medya üzerinden toplum olarak büyük bir bilgi kirliliğine maruz kaldık. Virüs haberlerinin trend olmadığı sosyal medya platformu neredeyse kalmazken ilgili ilgisiz her olaya "korona" damgası vurulması nedeniyle bu süreçte doğru kaynaktan sağlıklı bilgi almanın önemi bir kez daha ortaya çıktı. Mesela, tıbbi olarak tanısı konulamayan vakalara ya da farklı hastalıklardan vefat eden insanlara ilişkin videolar "korona" olarak servis edildi. Sigaraya bağlı nefes darlığı çeken hastaların videoları "koronavirüse yakalanan hasta" etiketleriyle yayınlandı.

Üstelik devletin ilgili birimlerinin süreç içerisinde bu konudaki uyarılarına rağmen bu durum devam etti. İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un ifadesiyle "söylentiler, kehanetler, komplo teorileri, kaynaksız ses kayıtları, duyumlar..." aldı başını gitti. Virüsle ilgili medya mecralarında dolaşıma sokulan kaynağı belirsiz zararlı binlerce içerik, en az virüs kadar tehlike oluşturdu. İnsanların bilgi edindikleri haber mecralarından bazıları (Euronews Türkçe, Independent Türkçe, Amerikanın Sesi, BBC Türkçe ve *Karar* gibi) yalan haber (fake news) tuzağına düştüler. Kısa süre içerisinde virüs tüm dünyayı kaplayan bir korkuya dönüştü.

Türkiye'yi İtibarsızlaştırmak

Virüsle ilgili yalan haberlerin bu kadar rahatlıkla ortaya atıldığı bir sürecin yaşanması, bu konuda devlet tarafından bir kontrol mekanizması oluşturulması gerekliliğini de ortaya çıkardı. Özellikle yabancı medya organlarının Türkiye uzantılarının yapmış olduğu yayınlar, bu gerekliliğin kaçınılmaz olduğunu gözler önüne serdi. Kendi ülkelerinin hal-i pür melalini görmezden gelen bir takım medya organlarının tek derdi Türkiye idi! Söz konusu ya-

yın organları, alışıla geldiği üzere muhaliflik sınırının çok ötesinde, toplumda infial meydana getirecek haberler yapmaktan geri durmadılar. Deutsche Welle (DW) Türkçe, AK Parti hükümetinin sağlık yatırımlarını değersizleştirmek üzere kurguladığı 17 Mart'taki haberinde; Türkiye'nin koronavirüse dayanamayıp yenik düşeceği iddiasına yer verdi.

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın açıklamalarının yalanlandığı haberde, devletin sağlık çalışanlarını da mağdur ettiği ifade edildi. "Milli güvenlik sorunu" oluşturan yayınlar DW Türkçe'nin yaptığı bu haberle sınırlı kalmadı. BBC Türkçe'de yayımlanan bir haberde ise Türk Tabipler Birliği'nin kulaktan dolma, resmi makamlarca teyit edilmemiş ve halkı galeyana getirecek açıklamalarına yer verildi. Sözde duyular üzerine derlenen haber içeriğinde, resmi makamların gerçek hasta sayısını gizlediği, karantina önlemlerinin yetersiz olduğu, Sağlık Bakanlığı'nın sağlık çalışanlarının hayatını riske attığı, eksik ve yanlış bilgilerle resmi makamların insanları kandırdığı iddialarına yer verildi. Haberde virüsün Türkiye'ye Batı'dan girdiği göz ardı edilerek, Umre ziyaretinden gelen vatandaşlar açık şekilde hedef gösterildi.

New York Times, BBC, CNN International ve Associated Press, koronavirüsün yayıldığı yabancı ülkelerde alınan önlemlere ilişkin haberlerinde tuhaf bir şekilde Türkiye'de dezenfekte edilen bir cami fotoğrafına yer verdi. Tüm dünyayı sözde üstün gazetecilik ilkeleri kapsamında hareket ettiklerine inandıran, tarafsız, objektif habercilik anlayışını savunan bu nevi mecraların görsel üzerinden vermek istedikleri mesaj açıktı. Attıkları başlıklar, manşete çektikleri cümleler, kullandıkları görseller... Her şeyin bilinçli şekilde ve belirli bir amaç dairesinde algı inşası için derlendiğini çözümlenmek çok zor değil.

Uluslararası medya organları, virüsün ortaya çıktığı yerin Çin, en

yoğun görüldüğü yerin Avrupa ülkeleri, virüsün yayılımı ve virüslü hastaların tedavileri noktasında gerek sağlık hizmetleri gerekse de sağlık alt yapısı olarak en iyi konumda olan ülkenin ise Türkiye olduğunu bilmiyorlar mı? Pekala biliyorlar. Görmüyorlar mı? Pekala görüyorlar. Fakat kulak arkası ediyorlar, görmezden geliyorlar. Onların görmek istedikleri şey; tarihi kaderinin sorumluluğunu üstlenmeyen, adı var kendi yok olan Suudi Arabistan, İran, Mısır gibi yörüngesiz bir Türkiye! Türkiye tarihi kaderi ve sorumluluğunu üstlenmeye devam ettikçe, Batı'dan tek bir alkış bile alamayacak. Aksine, ellerine geçen her fırsatta Türkiye'ye karşı algı operasyonu çekmekten geri durmayacaklar.

Erdoğan Karşıtlığı

Söz konusu medya organlarının tek dertleri Türkiye'yi nasıl itibarsızlaştırabiliriz ve İslamofobi'yi nasıl körükleyebiliriz! Fakat yalnız değiller. Türkiye'de de bazı kesimler onların gönüllü tetikçiliğini yapmaya devam ediyor. Çünkü kendilerinde ötekileştirme hastalığı ve virüsü var. Cumhurbaşkanı Erdoğan karşıtlığı bu kesimlerde zihinsel bir travmaya neden olmuş durumda. Son yirmi yıldır, bir gürühta etkili olarak görülüyor. Bu kişiler farkında olmadan kendilerini karantinaya almış durumdadır. Yalnızca kendi gibi düşünenlerle muhataplar. Sınırları net. Ancak bunların sıhhat bulması için karantinadan bir an önce çıkmaları, temiz hava almaları şart.

Çin'de başlayan salgın, İran, Avrupa ülkeleri ve Amerika'da baş gösterip Türkiye'de görülmediği zamanı hatırlayalım. Erdoğan karşıtları etrafı ayağa kaldırdılar. Avrupa'da görülen virüs nasıl olurda muhafazakarlarca yönetilen Türkiye'de görülmez! Bu işte kesin bir iş vardı onlara göre... Medeniyetin beşiğinde yayılan bir mikrobun Türkiye'de görülmesi anormal bir durumdu. Virüs,

New York Times, BBC, RT, Independent, CNN International, DW ve Associated Press, koronavirüsün yayıldığı yabancı ülkelerde alınan önlemlere ilişkin haberlerinde bile Türkiye'den görseller kullandılar. Bu kadar olmaz dedirten bir yayın anlayıştı bu. Fakat planlı bir şekilde devam ediyor.

NEWS

World

US travel ban, Italy shop closures and more

Five takeaways from Trump's coronavirus address BBC

1:28

11 Mar 2020

Batı medyası, Türkiye'de henüz koronavirüs vakası görülmemişken camilerde yapılan dezenfekte çalışmalarından görüntüleri başka ülkelere ilgili koronavirüs haberlerinde görsel olarak kullandı. BBC, ABD'de ulaşım yasakları ve İtalya'da alışveriş merkezlerinin kapanması haberinde, CNN Çin, İtalya ve İran'daki vaka sayılarını verdiği haberde, AP ise Trump'ın koronavirüsle ilgili bir açıklamasının bulunduğu haberde camide dezenfekte çalışmasından görsellere yer verdi.

CNN International @cnni · 20m

The coronavirus has infected more than 124,500 people globally, according to the WHO. China remains the most affected (80,000 cases), followed by Italy (12,000) and Iran (9,000)

There are now more than 124,500 coronavirus cases worldwide, according to...
edition.cnn.com

53 138 185

AP The Associated Press @AP

BREAKING: President Trump says he will likely get tested for coronavirus after all. Last weekend, Trump was near Brazilian President Jair Bolsonaro's communications director, Fábio Wajngarten, who tested positive for the virus just days later.

The Latest: China says it wants to offer virus assistance
apnews.com

21:04 - 13/03/2020 - SocialFlow

sol Haber @solhaberportali

'Bana bak sakın sokağa çıkmayın ha!' AKP'li Cumhurbaşkanı 'Esmâ Anne' üzerinden 'sıkıyönetim' ilan etti

sol.org.tr/turkiye/bana-b...

0:27 42,9 B görüntülenme

Sol Haber portalı, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bir vatandaşla yaptığı görüşmede kullandığı ifadeleri, "sıkıyönetim ilanı" şeklinde yansıtarak algı operasyonu yaptı.

K. Karar Gazetesi @KararHaber

Metroda ağzına değirdiği elini tutunma direğine uzun bir müddet süren maskeli şahıs, yetkililer tarafından gözaltına alındı

0:15

61,9B görüntülenme

13:00 - 11.03.2020 - Twitter Web App

Karar, Twitter hesabındaki paylaşımında, yurt dışında bir gencin virüsü başkalarına bulaştırmak için elini ağzına götürüp metroda etrafa sürmesi olayını Türkiye'de olmuş gibi gösterdi.

Sol Haber portalı, Cumhurbaşkanı'nın konuşmasından bazı sözleri cımbızla çekerek, Erdoğan'ın "sıkıyönetim" ilan ettiğini duyuruyor. İş bununla kalmıyor. Halk TV'ye çıkan CHP'li eski vekil Hüsnü Bozkurt, virüsün sorumlusu olarak Erdoğan'ı gösteriyor. Neden biliyor musunuz? Üçüncü Havalimanı'nı Erdoğan yaptığı ve açtığı için... Şaka değil!

Virüsle ilgili medya mecralarında dolaşıma sokulan kaynağı belirsiz zararlı binlerce içerik, en az virüs kadar tehlike oluşturdu. İnsanların bilgi edindikleri haber mecralarından bazıları (Euronews Türkçe, Independent Türkçe, Amerikanın Sesi, BBC Türkçe ve Karar gibi) yalan haber (fake news) tuzağına düştüler.

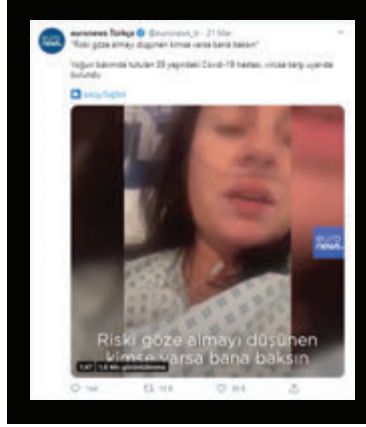
Türkiye’de görüldüğü gün rahat bir nefes aldılar. Artık yeni bir gündemleri vardı. Virüs, Türkiye’de görül-müştü ve şimdi sıra Türkiye’yi yerden yere vurmaya gelmişti. Ancak bekledikleri fırsatı yakalayamadılar.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve kurmayları, gerekli önlemleri aldılar. Sosyal medyadaki dezenfek-tasyona karşı milleti aralıksız bilgilendirdiler. İleti-şim Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı başta olmak üzere devlet tüm birimleriyle virüsün her türlü yayılımına karşı ön almaya gayret etti. Her türlü spekülasyonla mücadele edildi. Ancak henüz panzehri bulunamayan Covid-19 gibi Anti Erdoğan karşıtlığı konusunda önyargıya saplanmış olanlarda bir değişim görülmedi.

Müslümanları Karalamak

Düşünün; bir Cumhurbaşkanı, Miraç gecesini tebrik eden ve risk grubunda bulunan bir vatandaşını arıyor (Konyalı Esmâ anne), samimiyetle muhabbet ediyor. Esmâ annenin şahsında, risk grubunda bulunan tüm vatandaşlara sesleniyor; vatandaşlarını motive ediyor. Birliğimizi pekiştirmeye gayret ediyor. Virüse karşı bir milletin mücadelesini kuvvetlendirmeye çalışıyor. Ancak Sol Haber portalı, Cumhurbaşkanı’nın konuşmasından bazı sözleri cimbızla çekerek, Erdoğan’ın “sıkıyönetim” ilan ettiğini duyuruyor. İş bununla kalmıyor. Halk TV’ye çıkan CHP’li eski vekil Hüsnü Bozkurt, virüsün sorumlusu olarak Erdoğan’ı gösteriyor. Neden biliyor musunuz? Üçüncü Havalimanı’nı Erdoğan yaptığı ve açtığı için... Şaka değil! Dert aslında Erdoğan’ın şahsı değil, Erdoğan’ın temsil ettiği Müslüman kimliğiyle tebarüz etmiş tüm kesimler. Çünkü ellerine geçen her fırsatta Müslü-manları karalamak için fırsat kolluyorlar.

Enver Aysever, asıl sorunun ve dezenfekte edilmesi gereken şeyin; Müslümanların zihinleri oldu-ğunu ifade eden bir karikatür paylaşıyor. Can Ataklı, başörtülü bir kadının öğretmenliğinden duyduğu rahatsızlığı açıklıyor. Oda TV, süreci başından sonuna kadar müthiş bir titizlikle yöneten Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’ya yönelik algı operasyonu yapıyor. Ne imiş? Vaktiyle Fahrettin Koca, Prof. Dr. Esad Coşan’a yakın imiş... Velez ki öyle? Ne icap eder? Bu durum Fahrettin Koca’nın başarısına halel mi getiriyor? Bakanlığını yapmasına engel bir durum mu? Vaktiyle Türkiye’nin ilk atom mühendisi Prof. Dr. Ahmet Yüksel Özemre’nin manevi kimliğinden rahatsız olanlar,

Enver Aysever’in koronavirüsle mücadele yapıldığı bir dönemde Müslümanlara yönelik hakaret içeren bir paylaşımında bulunması tepki çekti.

bugün de Fahrettin Koca’dan rahatsızlık duyuyorlar. Rahatsızlık duydukları şey aslında çok açık! Müslüman kimliğiyle tebarüz etmiş insanların, bir işte başarı sağlamalarına tahammül edemiyorlar. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın şahsından tutun, Türkiye’de milletin, devletin, ümmetin hayırına koşturan, Müslüman kimliğiyle tebarüz etmiş kim varsa hepsinden rahatsızlar.

Salgın sürecinde bir kez daha gördük; sadece Türkiye değil birçok ülke, zorlu süreçlerde, özellikle milli güvenliklerini tehdit edecek, halkı galeyana getirecek, toplumda infial yaratacak, psikolojik direnci düşürmeye çalışan medya kurum ve kuruluşları bu huylarından vazgeçmiyorlar. Böylesi zor bir dönemde bile olabildiğince düşmanca yayın yapmaya devam ediyorlar. Bu yayın organlarının yaklaşım biçimi gazetecilik prensipleriyle de bağdaşmadığı için önümüzdeki süreçte daha fazla gündeme gelecektir. Böylesi bir yalan rüzgarı karşısında sessiz kalınması güvenlik ve toplumsal dayanışma bağlamında daha büyük problemlere neden olacaktır.

Çünkü Almanya, İngiltere ve Rusya gibi ülkelerin, Türkleri çok sevdiği, Türklerin haber alma hakkını Türklerden daha çok önemsedikleri, dost ve kardeş ülke Türkiye’ye nasıl olur da bir katkımız olur diye düşündükleri için milyonlar harcaayıp Türkiye’de medya sektörüne yatırım yapmadıkları aşikar. Mevcut yayınlar da bunu gösteriyor zaten.

Dünya virüsün tedavisini arıyor. Böylesine zor bir düzlemde bile gerçek dışı içeriklerden hareketle Türkiye karşıtlığı ise Batı medyasında Türkiye’deki uzantılarında devam ediyor. Bunun rasyonel bir tarafı yok. Tümüyle ideolojik ve ekonomik çıkarlardan hareketle yapılıyor. Bu önyargı halinin geçmesi için Batı medyasının ve uzantılarının da bir tedaviye ihtiyacı var. **K**